C/2024/3380

31.5.2024

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten

(COM[2023] 728 final – 2023/0413 [COD])

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi pysyvän metsäkomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/367/ETY muuttamisesta

(COM[2023] 727 final – 2023/0410 [COD])

(C/2024/3380)

Esittelijä: **Florian Marin**

Lausuntopyynnöt	Euroopan parlamentti, COM(2023) 727 ja COM(2023) 728: 26.2.2024 neuvosto, COM(2023) 727: 5/12/2023 ja COM(2023) 728: 22.12.2023
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artikla, 192 artiklan 1 kohta ja 304 artikla
Vastaava jaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen jaostossa	26.2.2024
Hyväksyminen täysistunnossa	20.3.2024
Täysistunnon numero	586
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	169/0/6

1 **Päätelmät ja suositukset**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK),

1.1 suhtautuu komission ehdotuksiin tietyin varauksin myönteisesti ja katsoo, että metsien seurantakehyksen olisi oltava kestäväpohjainen, sukupuolisensitiivinen, turvallinen ja varma, kustannustehokas, toimiva, ajantasainen, dynaaminen, kattava ja osallistava sekä mahdollistettava paremman suunnittelun lisäksi myös yhteistyö tiedemaailman ja käytännön toimijoiden välillä. Ehdotettua metsien seurantakehystä olisi käsiteltävä tilastollisena eikä valvontavälineenä, sillä metsänhoito kuuluu suurimmaksi osaksi kansalliseen toimivaltaan ([1]). ETSK muistuttaa, että Euroopan komission tekemän vaikutustenarvioinnin ([2]) mukaan kaikki sidosryhmät eivät kannata asetuksen antamista vaan jotkut pitäisivät parempana selkeiden suuntaviivojen laatimista ja nykyisten seurantajärjestelmien jatkamista. Tämä olisi otettava asianmukaisesti huomioon yhteispäätösmenettelyn seuraavissa vaiheissa. Kerättyjä tietoja käytettäessä tulee aina kunnioittaa metsien omistajien ja hoitajien oikeuksia ja etuja.

([1]) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ilmasto-oikeudenmukaisuus” (oma-aloitteinen lausunto) (EUVL C 81, 2.3.2018, s. 22), Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta: ”Pohdinta-asiakirja ”Kohti kestävää Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä”” (COM(2019) 22 final) (EUVL C 14, 15.1.2020, s. 95), ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta” (COM(2022) 304 final – 2022/0195 (COD)) (EUVL C 140, 21.4.2023, s. 46).

([2]) https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-regulation-forest-monitoring-framework_en.

1.2 kehottaa vielä tarkastelemaan ehdotettujen muuttujien tarkoituksenmukaisuutta, niiden teknisiä rajoituksia ja niihin liittyviä oikeudellisia seikkoja, muun muassa spatiaalista erottelukykyä ja raportoinnin tiheyttä, ennen kuin aloitteen käynnistämisestä sovitaan. Asetus kaipaa selkeyttämistä tietojen käyttötarkoituksen, käytön ja validoinnin osalta, mikä olisi huomioitava pohdittaessa tulevaa sekundaarilainsäädäntöä.

1.3 pitää ehdotettua EU:n metsien seurantakehystä ratkaisevan tärkeänä välineenä ja suosittaa seuraavaa:

— Järjestelmässä olisi yhdenmukaistettava nykyiset metsien seurantajärjestelmät ja varmistettava yhteentoimivuus muun lainsäädännön (ilmasto, ilma, luonnon monimuotoisuus) ja yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa jo kerättävien tietojen kanssa.

— Olisi laadittava joukko yhteisiä ja yhdenmukaistettuja indikaattoreita, jotka perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön ja nykyisiin seurantajärjestelmiin ja joiden avulla pyritään optimoimaan panos, joka näistä järjestelmistä saadaan luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvan vaikutuksen, kestävän kehityksen tavoitteissa edistymisen ja metsänhoidon asianmukaiseen arviointiin.

— Kerättyjä tietoja ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin, joista ei ole hyötyä omistajille.

— Kerättyjä tietoja käytettäessä olisi aina kunnioitettava metsien omistajien ja hoitajien oikeuksia ja etuja, ja tietoja saa julkaista vain koostetussa muodossa.

— Metsäyksikölle olisi laadittava selkeä määritelmä.

— Olisi pidettävä huoli siitä, että kaikissa EU:n jäsenvaltioissa käytetään erityisesti lisätietoja kerättäessä samanlaista tarkkuustasoa, teknologiaa ja keruutiheyttä.

— Jäsenvaltioiden olisi lisääntyvän tiedonkeruun vuoksi saatava asianmukaiset taloudelliset resurssit yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

1.4 suhtautuu myönteisesti pitkän aikavälin metsäsuunnitelmia koskevaan lähestymistapaan ja suosittaa seuraavaa:

— Metsiä hyödyntävillä EU:n jäsenvaltioilla olisi oltava pitkän aikavälin metsäsuunnitelma.

— Sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat olisi nivottava osaksi metsäsuunnitelmia ottaen huomioon metsiin liittyvät moninaiset arvot sekä sosiaaliset vaikutukset metsäalueiden yhteisöissä.

— Kansalaisyhteiskunta olisi otettava kumppanuusperiaatteen mukaisesti mukaan suunnitelmien laadintaan ja – jäsenvaltioiden tilanteesta riippuen – niiden täytäntöönpanoon.

— Pitkän aikavälin metsäsuunnitelmien laadintaa, täytäntöönpanoa ja seurantaa olisi rahoitettava nykyisistä ja uusista EU:n rahastoista.

— Suunnitelmien olisi täydennettävä muita metsä- ja puunkäyttöstrategioita.

— Suunnitelmat olisi sovitettava selkeästi yhteen kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa, niitä olisi toteutettava synergisesti näiden tavoitteiden kanssa, ja niiden olisi edistettävä näiden tavoitteiden saavuttamista.

1.5 katsoo, että pysyvän metsäkomitean roolia olisi vahvistettava mm. tulevaa metsien seurantaan liittyvää työtä silmällä pitäen. Asian kannalta merkityksellisten kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien olisi oltava edustettuina kyseisessä elimessä, sillä metsät ovat yhteiskunnalle hyvin tärkeitä.

1.6 kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että kansallisen ja EU:n toimivallan, yksityisten omistusoikeuksien ja tietojen omistusoikeuden kunnioittaminen saadaan asianmukaiseen tasapainoon toissijaisuusperiaatteen kanssa ja että taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöä koskeville metsätiedoille annetaan sama painoarvo.

1.7 kehottaa osallistamaan kansalaisyhteiskunnan EU:n metsien seurantakehyksen laadintaan sekä varmistamaan riittävän avoimuuden.

1.8 kehottaa kohdentamaan resursseja metsien hoitajien ja omistajien sekä metsätyöntekijöiden kouluttamiseen, jotta voidaan varmistaa EU:n metsien seurantakehyksen kattava ja onnistunut täytäntöönpano.

2 **Taustaa**

2.1 Komissio ehdottaa metsätietojen ajantasaisuuteen, tarkkuuteen, johdonmukaisuuteen, avoimuuteen, vertailukelpoisuuteen, täydellisyyteen ja saatavuuteen perustuvaa metsien seurantakehystä, jota komissio ja jäsenvaltiot hallinnoivat yhdessä. Ehdotettuun metsien seurantajärjestelmään kuuluvat unionin kaikkien metsätilojen maantieteellisesti täsmällinen korkean resoluution tunnistusjärjestelmä sekä metsätietojen keräämistä ja jakamista koskeva kehys, jonka avulla on tarkoitus luoda Euroopan metsiä koskeva tietopohja ja parantaa siten näiden ekosysteemien olosuhteiden tuntemusta.

2.2 Tiedonkeruuseen ehdotetaan kaksitasoista järjestelmää, jossa komissio kerää tietyt tiedot ja jäsenvaltiot keräävät tietyt tiedot soveltaen yhteisiä määritelmiä ja kunkin tiedon osalta määriteltyä keruutiheyttä, jotta kerätyt tiedot ovat vertailukelpoisia ja johdonmukaisia. Kukin jäsenvaltio nimeää kansallisen yhteyshenkilön, joka vastaa komission ja jäsenvaltion välisestä tietojenvaihdosta.

2.3 Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot laativat vapaaehtoisia yhdennettyjä, tietyn rakenteen mukaisia pitkän aikavälin metsäsuunnitelmia. Tarkoituksena on, että kansallinen yhteyshenkilö vastaa prosessin koordinoinnista. Lisäksi komissio ehdottaa jäsenvaltioiden kanssa vaihtamiinsa metsätietoihin liittyvät eri alojen muuttujat sekä metsien moninainen merkitys huomioon ottaen, että nykyisen pysyvän metsäkomitean vastuualueita laajennetaan ja se nimetään metsien ja metsätalouden pysyväksi asiantuntijaryhmäksi.

3 **Yleistä**

3.1 ETSK suhtautuu komission ehdotuksiin tietyin varauksin myönteisesti, sillä EU:ssa ei ole tähän mennessä ollut yhdenmukaistettuja metsäraportointivaatimuksia ja ehdotukset sisältävät yhteisiä määritelmiä ja parempia välineitä metsätietojen kirjaamiseen sekä metsien kestävässä kehityksessä saavutetun edistyksen mittaamiseen. Voimakas riippuvuus satelliittien avulla saatavista kaukokartoitustiedoista saattaa kuitenkin johtaa siihen, ettei datan laatu, eheys tai merkityksellisyys toimintapolitiikkojen kannalta vastaa odotuksia. Asetus pohjautuu olemassa olevaan metsätietoinfrastruktuuriin.

3.2 Metsätietojärjestelmien olisi oltava kestäväpohjaisia, kustannustehokkaita, toimivia, ajantasaisia, turvallisia ja varmoja, dynaamisia, sukupuolisensitiivisiä, kattavia ja osallistavia, jotta ne mahdollistavat paremman suunnittelun lisäksi myös läheisen yhteistyön tiedemaailman ja käytännön toimijoiden välillä. Ehdotettua metsien seurantakehystä olisi käsiteltävä tilastollisena eikä valvontavälineenä, sillä metsänhoito kuuluu suurimmaksi osaksi kansalliseen toimivaltaan. Tiedot olisi julkaistava riittävän koostetussa muodossa, jotta niitä ei voida yhdistää yksittäisiin metsänomistajiin eikä metsänomistajien tietosuoja vaarannu. Jotkin ehdotetuista muuttujista saattavat olla korkean resoluution, käyttötiheyden ja täyden kattavuutensa vuoksi ongelmallisia miljoonille pienviljelijöille eri puolilla unionia.

3.3 Ehdotus edistää suoraan datatalouden ja digitaalisen suvereniteetin lujittamista. Digitalisoidut tiedot, yhteiset määritelmät ja yhteinen tapa käsitellä metsätietoja ovat omiaan helpottamaan erilaisia tutkimushankkeita, ilmastostressitestejä ja biodiversiteettianalyysejä sekä varmistamaan osallistavan metsänhoidon ja näyttöön perustuvan julkisen politiikan ja suunnittelun. Metsät ja kestävä metsänhoito tarjoavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia, joista yksi on hiiltä sitova viljely, ja tietoja tarvitaan, jotta voidaan saada investointeja ja seurata metsien vaikutusta ilmastonmuutoksen hillintään. On tarkasteltava erikseen niitä etuja, joita jäsenvaltioille koituu hiilen varastoinnista puihin, joita yksityiset tahot (kansalaisjärjestöt) ovat istuttaneet yleisen edun nimissä.

3.4 Datatalouden ja digitaalisen suvereniteetin vahvistamisesta voi olla hyötyä metsänhoidossa. On kuitenkin ratkaisevan tärkeää kunnioittaa jäsenvaltioiden oikeutta määritellä itse metsäpolitiikkansa. ETSK pitää tärkeänä välttää tarpeetonta keskittämistä ja lisäbyrokratiaa. Kunkin jäsenvaltion ainutlaatuiset ympäristöolot ja sosiaalinen ja taloudellinen tilanne tulee ottaa huomioon. Tietojen käyttöä ja uusien säännösten kustannus-hyötysuhdetta koskeviin huolenhaiheisiin on reagoitava asianmukaisin toimin, jotta voidaan varmistaa, että tiedot ja säännökset tukevat eivätkä haittaa tehokasta metsänhoitoa eri jäsenvaltioissa.

3.5 Jäsenvaltioiden ja sekä yksityisten että julkisten metsänomistajien ja metsien hoitajien osallistuminen ja tuki ovat tärkeitä tiedonkeruun onnistumiseksi. Kun tiedonhankinnassa käytetään ylikansallista satelliittiseurantaa, tietoja kerättäessä ja hallinnoitaessa olisi huolehdittava siitä, että esimerkiksi ympäristö-, ilmasto- tai energia-asioihin liittyvän kansallisen ja EU:n toimivallan kunnioittaminen on asianmukaisessa tasapainossa toissijaisuusperiaatteen kanssa. Kansallinen lainsäädäntö eritoten yhteentoimivuudesta eri toimitusketjujen ja puuteollisuuden muiden toimijoiden kanssa olisi otettava huomioon. Merkityksellisyyttä ja riskejä metsien hoitajien ja omistajien kannalta on arvioitava tarkemmin.

3.6 Luotettavat ja mukautetut tiedot ovat ratkaisevan tärkeitä päätöksenteon, metsänhoidon kestäväpohjaisuuden parantamisen ja riskien ehkäisyn kannalta. Olisi pyrittävä siihen, että jäsenvaltiot käyttävät omissa järjestelmissään ja vapaaehtoisia lisätietoja kerätessään samaa tarkkuustasoa, teknologiaa ja keruutiheyttä.

3.7 Tekoälyn ja esineiden internetin käytön jatkuva lisääminen on tärkeää metsätalouden toimitusketjujen avoimuuden kannalta. Tässä yhteydessä on vältettävä riippuvuuksia tekoälyn tarjoajista. Uusien teknologioiden saatavuutta olisi pyrittävä jatkuvasti parantamaan. Tietojen eheyteen ja luotettavuuteen olisi kiinnitettävä huomiota laaja-alaisesti. Asetus kaipaa selkeyttämistä tietojen validoinnin suhteen, mikä olisi huomioitava pohdittaessa tulevaa sekundaarilainsäädäntöä.

3.8 Eri sidosryhmien keräämien tietojen käytön osalta on tärkeää tehostaa synergiaa oikeusjärjestelmän kanssa. Kerättyjä tietoja olisi käytettävä ja pitäisi voida jatkuvasti hyödyntää erilaisissa huolellisuusvelvoitteisiin liittyvissä järjestelyissä. Tietoja olisi myös voitava ladata pitkäaikaista käyttöä varten erilaisissa yleisissä muodoissa, jotta niitä voitaisiin hyödyntää erilaisten muiden analyysien laadinnassa. On olennaisen tärkeää varmistaa kerättyjen tietojen käytön avoimuus ja valvonta. Kerättyjä tietoja hyödynnettäessä tulee aina kunnioittaa metsien omistajien tai hoitajien oikeuksia ja etuja. Tietoja olisi käytettävä ainoastaan tarkkarajaisiin ja yhdessä sovittuihin, täsmällisesti määriteltyihin tarkoituksiin, ja tietoturvalle ja yksityisyyden suojalle olisi pantava käytön yhteydessä paljon painoa. Lisäksi olisi harkittava käyttäjäystävällisten välineiden saataville asettamista tietojen saantia ja analysointia varten, jotta metsien omistajilla ja hoitajilla sekä mailla olisi paremmat mahdollisuudet hallinnoida metsätietojaan tehokkaasti.

3.9 ETSK kehottaa välttämään tietojen päällekkäisyyttä, sillä joitakin metsätietoja kerätään lähes kaikissa jäsenvaltioissa myös yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa ja joissakin tapauksissa on olemassa kansallisia metsäinventaareja, joita voidaan hyödyntää tässäkin prosessissa. Metsätietoja olisi täydennettävä tiedoilla, joita kerätään ilmastoa, vettä, ilmaa ja luonnon monimuotoisuutta koskevan muun lainsäädännön sekä yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa, ja niiden olisi oltava täysin yhteensopivia FAO:n menetelmien kanssa. Talousmetsien ja muuntyyppisten metsien välillä olisi tehtävä selkeä ero. Siltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista, olisi otettava automaattisesti käyttöön joukko yhteisiä laajoja indikaattoreita, jotka koskevat metsänhoitoa erilaisten maantieteellisten kokonaisuuksien tasolla, ja seurattava niitä. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon indikaattorit, jotka kuvaavat hoitokäytäntöjen tai muiden tekijöiden, kuten ilmastonmuutoksen, mahdollista vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen ja myötävaikutusta kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen, sekä indikaattorit, joilla mitataan politiikkatoimien tehokkuutta.

3.10 Olisi varmistettava, että pitkän aikavälin metsäsuunnitelmien laadintaan ja toteuttamiseen tai jo tehtyjen suunnitelmien päivittämiseen kohdennetaan erikseen varoja tai että tähän tarkoitukseen voidaan käyttää nykyisin tarjolla olevia rahoitusvaroja. Jäsenvaltioiden on varmistettava nimenomaisesti, että kansalaisyhteiskunta pääsee osallistumaan suunnitelmien laadintaan, täytäntöönpanoon ja seurantaan. Koska asetuksessa ehdotetaan uusia raportointivelvoitteita, ETSK katsoo, että tiettyyn tietotasoon asti olisi oltava saatavilla erityisiä tukia tietojen keräämistä, tuottamista, hallintaa ja seurantaa varten.

3.11 Vapaaehtoinen yhteentoimivuus muiden kansallisten metsätietorekisterien ja kaupallisten tietojen kanssa on taattava, koska ilmastonmuutokseen liittyvien kysymysten käsittelyä varten tarvitaan puuteollisuutta ja toimitusketjuja koskevien tietojen ohella myös pitkän aikavälin tietoja. ETSK ehdottaa, että puualaa koskevien tietojen täydellisen jäljitettävyyden olisi oltava pakollista EU:ssa riippumatta siitä, miten puuta käytetään.

3.12 ETSK pitää tarpeellisena säätää jäsenvaltioille asetettavista selkeistä seuraamuksista, koska metsätiedoilla on suuri merkitys ilmastosiirtymän ja biodiversiteetin kannalta. Olisi harkittava EU-rahoituksen saannin rajoittamista, jos metsätiedot ovat puutteellisia tai epätarkkoja. Koko metsienseurantakehyksessä olisi sovellettava kestäväpohjaisia välineitä ja käytäntöjä ja käytettävä vihreää energiaa.

3.13 ETSK katsoo, että komission roolia metsätietojen keruuprosessin koordinoinnissa on selkeytettävä ja että jäsenvaltioiden olisi voitava tehdä yhteistyötä silloin, kun on kyse usean jäsenvaltion alueelle tai kolmansiin maihin ulottuvista metsistä. Eri yhteyshenkilöiden keskinäinen yhteistyö ja jäsenvaltioiden ja paikallisten sidosryhmien osallistuminen ovat tärkeitä ehdotetun asetuksen toimivuuden kannalta.

3.14 Metsätietoja olisi kerättävä yhdessä sellaisten alojen datan kanssa, joilla on yhteys metsäalaan. Esimerkkeinä voidaan mainita maaseudun kehittäminen, kiertotalous, tieteellinen tutkimus ja digitalisaatio. Huomioon olisi otettava myös metsäindikaattoreihin liittyvät moninaiset hyödyt, kuten vaikutus paikallis- ja valtiontalouteen. Jäsenvaltioiden sosiaalisista näkökohdista keräämät tiedot olisi yhdistettävä metsätietoihin, koska metsillä on sosiaalisia vaikutuksia erityisesti metsäalueiden yhteisöissä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nuoriin ja sukupuolinäkökohtiin. Metsätietojen keruujärjestelmän dynaamisuudesta olisi pidettävä huolta lisäämällä järjestelmään uusia tietokokonaisuuksia, ja asiaa olisi arvioitava jatkuvasti.

3.15 Taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöä koskeville metsätiedoille pitäisi antaa sama painoarvo. Kaikenlaiset omistajat olisi otettava lukuun, sillä metsää omistavat EU:ssa hyvin monenlaiset tahot. Kerättyjen tietojen pitäisi auttaa lujittamaan metsähallintoa, ja tähän tulee pyrkiä herkeämättä, samoin kuin siihen, että metsätalouden monimutkaista toimitusketjua koskevien tietojen toimittamisesta saataisiin demokraattisempaa.

3.16 Sekä yksityisten että julkisten metsänomistajien olisi saatava hyötyä tietojensa jakamisesta. Kerättyjä tietoja olisi käytettävä nimenomaan metsänomistajille suunnattujen neuvontapalvelujen kehittämiseen, eikä niitä saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin, joista ei ole hyötyä omistajille. Läpikäyvänä muuttujana olisi oltava yleinen etu riippumatta siitä, kuka metsän omistaa. Yksityisomaisuutta on joka tapauksessa kunnioitettava.

3.17 ETSK kehottaa perustamaan erityisen neuvontapalvelun avunantoa varten tai laatimaan aihetta käsittelevää tukimateriaalia. Datan jakamiselle olisi saatava tietojen käyttötarkoituksesta ja käytöstä riippumatta sen tuottajien suostumus, ja datan tuottajien olisi oltava tietoisia siitä, käytetäänkö niiden dataa muihin tarkoituksiin. Tietoja julkaistaessa olisi noudatettava tarkasti yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia, etenkin kun on kyse yksityisistä tiedoista ja kun käytetään kaukokartoitukseen pohjautuvia tietolähteitä.

3.18 ETSK ehdottaa myös, että metsien roolia käsiteltäisiin kansainvälisellä tasolla, ja kehottaa EU:ta edistämään aktiivisesti samanlaista lähestymistapaa metsätietoihin kolmansissa maissa ja laatimaan asiaa koskevia kansainvälisiä sopimuksia, erityisesti kun on kyse huolellisuusvelvoitteeseen liittyvien menettelyjen ja voimassa olevan metsäkatoasetuksen vaatimukset täyttävien puutuotteiden saattamisesta EU:n markkinoille. Jäsenvaltioiden pitäisi voida halutessaan tehdä yhteistyötä ohjelmisto- tai datayritysten sekä muiden kolmansien osapuolten kanssa.

4 **Erityistä**

4.1 ETSK kehottaa selkeyttämään kerättävien tietojen käyttötarkoitusta ja käyttöä, täsmentämään, millä tahoilla on niihin pääsy, ja tuomaan saatavat hyödyt nykyistä selvemmin esiin.

4.2 ETSK kehottaa tutkimaan, olisiko asetuksen piiriin kuuluviin luonnon monimuotoisuutta koskeviin tietoihin syytä sisällyttää muitakin asian kannalta merkityksellisiä muuttujia kuin linnustotiedot, kun otetaan huomioon metsäekosysteemin monimutkaisuus ja lajien levinneisyys. Tämä on tärkeää, koska on saatava käsitys metsien koko ekosysteemistä. Tarvitaankin nimenomaan tähän keskittyvää lainsäädäntöä, jossa huomioidaan luonnon monimuotoisuutta koskevien tietojen ja tarvittavien toiminnallisten valmiuksien välinen yhteys.

4.3 Metsiä hyödyntävien EU:n jäsenvaltioiden olisi ETSK:n mielestä laadittava pitkän aikavälin metsäsuunnitelma, mutta olemassa olevat kansalliset pitkän aikavälin metsäsuunnitelmat on otettava huomioon. Ehdotetun asetuksen 13 artiklaa olisi muutettava tältä osin. Eri jäsenvaltioiden erilaisten metsäsuunnitelmien ja muiden metsästrategioiden tai puuteollisuuden keskinäistä täydentävyyttä olisi pohdittava, sillä EU:ssa ei toistaiseksi ole yhteistä puuteollisuuden data-avaruutta.

4.4 ETSK on huolissaan siitä, että sekundaarilainsäädännöstä saattaa aiheutua riskejä asetuksen tehokkaalle täytäntöönpanolle ja että asetuksessa ei ole säännöksiä konkreettisista tietoteknisistä välineistä. Jäsenvaltioille olisi annettava riittävästi aikaa ja ohjausta metsien seurantakehyksen täytäntöönpanoon, sillä 30 kuukauden määräaika asetuksen voimaantulosta on kunnianhimoinen.

4.5 ETSK:n näkemyksen mukaan 11 artiklaa olisi muutettava siten, että huomioidaan paikallisten sidosryhmien intressit ja annetaan kansalaisyhteiskunnalle oma sijansa koordinoinnissa ja yhteistyössä metsien seurantakehyksen hyödyllisyyden parantamiseksi, sillä tiedon avoimen saatavuuden täydennykseksi tarvitaan asianmukaista tilannekohtaista analyysia.

4.6 ETSK ehdottaa, että liitteen II a kohdassa olevaan luetteloon metsistä, jotka eivät ole käytettävissä puuntuotantoon, lisätään aarniometsät, koska ne edistävät luonnon monimuotoisuuden suojelua. Järjestelmään olisi koottava tietoja myös metsien ulkopuolisista puista.

4.7 ETSK katsoo, että 7 artiklassa mainittuja metsätietoja julkistettaessa olisi otettava tarkoin huomioon yksityisten metsänomistajien edut, koska julkinen saataville asettaminen saattaa vaikuttaa niihin. Metsäyksikölle olisi laadittava selkeä määritelmä, ja yksityisomaisuutta olisi aina kunnioitettava. Yksityisten metsien ja kansallisten yhteyshenkilöiden välistä suhdetta olisi edelleen selkeytettävä, kuten myös yksityisten tietojen käyttöä yleisen edun nimissä, koska kyse on yksityisten omistamista tiedoista.

4.8 Liitteessä IV esitettyyn pitkän aikavälin metsäsuunnitelmien rakenteeseen olisi sisällytettävä myös metsiin liittyvät sosiaaliset näkökohdat. Lisäksi suunnitelmissa olisi täsmennettävä, millä suorilla tavoilla nämä näkökohdat edistävät metsiin liittyviä kestävän kehityksen tavoitteita. Suunnitelmissa olisi huomioitava kumppanuusperiaate, ja niiden laadintaan, täytäntöönpanoon ja seurantaan liittyvää yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa tulee käsitellä omassa luvussaan.

4.9 ETSK kehottaa lisäämään investointeja metsätietojen keruu-, jakamis-, hyödyntämis- ja hallinnointivalmiuksien kehittämiseen ja osoittamaan erityisesti kansallisille yhteyshenkilöille yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvistä tai muista rahastoista ja välineistä riittävästi resursseja tähän tarkoitukseen. Metsien hoitajien ja omistajien sekä metsätyöntekijöiden kouluttamiseen olisi kohdennettava resursseja. Metsien monitoiminnallisen roolin takia jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä metsätyöntekijöitä sekä työehtoja ja -oloja koskeviin tietoihin jatkuvasti huomiota.

4.10 Kyberturvallisuus- ja tietosuojakampanjoiden olisi oltava pysyvä käytäntö. Olisi kiinnitettävä huomiota digitaaliseen osallisuuteen ja lukutaitoon ja helpotettava datan, laitteistojen ja ohjelmistoteknologioiden saatavuutta.

4.11 Kaikissa yhteyksissä olisi pyrittävä keventämään hallinnollista taakkaa ja välttämään turhaa byrokratiaa, kuten moninkertaista tietojenkeruuta ja raportointia ([3]). Resursseja olisi varattava riittävästi, sillä liitteen I mukaan jotkin tiedot on kerättävä vähintään kerran viikossa (palotiedot) tai vähintään kerran kahdessa viikossa (neulas- ja lehtikato). Etälaitteilla kerättyjen tietojen paikkansapitävyyttä on vaikea varmistaa, koska siihen tarvitaan kentällä tehtäviä tarkastuksia ja resursseja. Erityisesti kentältä kerättäviä tietoja olisi käsiteltävä samaan tahtiin kuin niitä saadaan.

4.12 ETSK suhtautuu tietyin varauksin myönteisesti komission ehdotukseen metsien ja metsätalouden pysyvän asiantuntijaryhmän perustamisesta ja katsoo, että pysyvän metsäkomitean roolia olisi vahvistettava mm. tulevaa metsien seurantaan liittyvää työtä silmällä pitäen. Asian kannalta merkityksellisten kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien olisi oltava edustettuina kyseisessä elimessä, sillä metsät ovat yhteiskunnalle hyvin tärkeitä.

([3]) Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi EU:n metsästrategia 2030” (COM(2021) 572 final) (EUVL C 152, 6.4.2022, s. 169).

4.13 ETSK ehdottaa, että poikkeuksellisissa tapauksissa, kuten tiettyihin luonnonkatastrofeihin liittyvissä kriiseissä, olisi ryhdyttävä keräämään välittömästi tietoja kentältä ja otettava käyttöön tähän tarkoitettuja resursseja sekä hyödynnettävä etävälineitä, joiden avulla vaikutuksia metsiin pystytään kartoittamaan reaaliaikaisesti.

4.14 Tietojenkeruujärjestelmään olisi lisättävä asianmukaisen arvioinnin jälkeen tietoja metsistä maisema-alueina, ja tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä huomiota pirstaleisuuteen ja yleisemmin ekosysteemien eheyteen. ETSK ehdottaa, että perustetaan uusi julkinen ja yhteinen EU:n laajuinen foorumi edistämään metsien seurantaa sekä tietojen, tietämyksen ja parhaiden käytäntöjen jakamista yhdessä ETSK:n ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Metsäntutkimuksen helpottamiseksi olisi huolehdittava siitä, että saadaan aikaa selkeää synergiaa yksityismetsiin liittyvien asioiden hoitoon tarkoitettujen eurooppalaisten keskitettyjen yhteyspisteiden, unionin pelastuspalvelumekanismin ja eurooppalaisten avoimen tieteen pilvipalvelujen kanssa.

Bryssel 20. maaliskuuta 2024.

Puheenjohtaja
Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
Oliver RÖPKE